

det her røvsyge møgvejr

Ekspressive orddannelser i dansk med særligt henblik på konventionaliseret emfatisk tryk i adjektivkomposita

Af Christian Becker-Christensen og Hans Basbøll

Words like *røvsyg* ‘extremely boring, lit. ass-sick’ and *møgvejr* ‘vile weather, lit. dung-weather’ represent an attitude-driven, expressive use of language. In this type of composition, there is an inventory of intensifying first parts, e.g., *død-* ‘dead-’, *hunde-* ‘dog-’, *møg-* ‘dung-’, *pisse-* ‘piss-’, *røv-* ‘ass-’, *smadder-* ‘smash-’ with different relations to their head. In this article, these connections are described phonologically, morphologically, and semantically. The two composition types, *røvsyg* and *møgvejr*, each have their own stress distribution: in the first type, two main stresses, in the second type, the normal distribution in compounds: main plus secondary stress. Double main stress as in *røvsyg* is due to the core element *syg* ‘sick’ being gradable, and it is this type of composition that is the main topic of the article. We establish our data of words with expressive first parts from the Dictionary of (Modern) Danish (DDO).

1. Indledning

1.1. Emnet

Emnet for denne artikel er sammensætninger hvis førsteled, fx *død-*, *hunde-*, *pisse-*, *smadder-*, *røv-* og *møg-*, giver ordet en udpræget ekspressiv betydning.

Der er to typer. I den første, som er hovedemnet i artiklen, forstærker førsteleddet andetleddets betydning; det er i første række adjektiver, fx *dødtrist*, *hundesulten*, *kanonstor*, *røvsyg*, *smadderheldig* og *stensikker*, men i et vist omfang også substantiver og verber, fx *svineheld* og *skrupgrine*. Disse ord har en trykfordeling hvor andetleddet ligesom førsteleddet har hovedtryk (‘-’), og vi betragter her trykket som konventionaliseret emfatisk tryk (se § 2.2).

Den anden type består af substantiviske og verbale sammensætninger som fx *møgvejr*, *lortejob* og *røvrende*. Førsteleddene er her til dels de samme som i forbindelse med adjektiver og giver ligeledes ordene en ekspressiv (her negativ) værdi; men andetleddene er ikke graderbare, og der er således ikke tale om forstærkning af disses betydning. Disse ord har den for sammensætninger almindelige trykfordeling med bitryk i andetleddet (‘-’) hvad vi her betegner som sammensætningstryk.

Efter de følgende indledende bemærkninger kommer vi først ind på hvordan de herhenhørende ordforbindelser med to hovedtryk kan bestemmes som ét eller to ord, ortografisk udtrykt som sammen- og særskrevne. Hovedindholdet i artiklen er derpå en orddannelsesmæssig og semantisk beskrivelse af ordtyperne *røvsyg* og *møgvejr* og i forbindelse hermed også præfiksord som fx *megagod*. Sammensætninger med dobbelttryk ses ofte særskrevet, fx *død lækker*, dette forhold berører vi sidst i artiklen hvor vi ser på lemmatisering i *Retskrivningsordbogen* (4. udgave, RO4) og *Den Danske Ordbog* (DDO) af visse ekspressive førsteled som selvstændige ord.

1.2. Tidligere beskrivelser

Jespersen omtaler i sin *Fonetik*, afsnittet om værditryk (1897-99: 557), »emfatiske (forstærkende) sammensætninger« som »ofte får lige stærkt tryk på to ellers uligestærke stavelser«, og anfører eksempler som *bindegald* og *pilraadden*. Andersen (1954: 316) karakteriserer i sin ordtypebeskrivelse »fortis-fortis-typen« *stangdrukken* som en overgangsform mellem en sammensætning som *langtrukken* (med '-,-) og en forbindelse som (*en lang drukken* (*fyr*). Nyere beskrivelser af tryktypen er Brink & Lund (1975: 533), afsnittet »Dobbelttryk«, Grønnum (2005: 247-248) og Basbøll (2005: 511-513).

Som orddannelsestype er ekspressive sammensætninger med to hovedtryk behandlet af Aage Hansen (1967 II: 455-456, 460). En mere indgående beskrivelse giver Erik Hansen (1973: 114-117) i det indsigtfulde kapitel »Abeskønt« i *Magister Stygotii betænkninger over det danske sprog*. Hertil kommer Jarvad (1992) med festskriftartiklen »Abeskøn« og (1995: 235-237) afsnittet »Forstærkerord« i *Nye ord – hvorfor og hvordan?*.

En mere omfattende beskrivelse af sammensætningstypen er, med sammenstilling af tysk og dansk, Stopyra (1998) *Die Verstärkung im Bereich der nominalen Wortbildungskonstruktionen im Deutschen und Dänischen* der behandler adjektiver og substantiver med forstærkende førsteled og omfatter sammensætninger og præfiksdannelser afgrænset på følgende måde: »Die untersuchten Bildungen lassen sich durch dt. 'sehr' und dän. 'meget' oder durch die übrigen Gradsadverbien paraphrasieren [...] und werden überwiegend doppelt betont [...]« (1998: 9). Den sidste del af afhandlingen udgøres af et korpus med bl.a. parafraaser og ækvivalenser hvor den danske del har 592 belæg registreret fra bl.a. *Ordbog over det danske Sprog* (ODS), *Retskrivningsordbogen* (1986), *Nudansk Ord-*

bog (1992), *Politikens Slangordbog* (1982) og *Den Store Danske Udtaleordbog* (SDU, 1991). Afhandlingen giver en udførlig oversigt over især tysksproget forskning på området. Tilgangen er orddannelsesmæssig og semantisk og ikke som her i artiklen fonologisk.

Af de mange hovedsagelig tysksprogede behandlinger af intensiverende orddannelser henholder vi os ud over Stopyra (1998) til Klara (2009): *Ist steinreich auch steinreich? Adjektivische Steigerungskomposita des Gegenwartsdeutschen und ihre Akzentuierung*.

1.3. Terminologi

Betegnelsen ekspressiv står her i artiklen for en intensiv betydningsværdi med forankring i en holdningsbaseret og følelsesbetonet sprogbrug (i sproghandlingssammenhæng kendetegnende udtryk inden for kategorien af ekspressive, emotive eller subjektive handlinger). Et ord som *dødlækker* og også dets førsteled *død-* betegnes i artiklen som ekspressiver.

Med intensiv betydning menes højeste grad på en intensitetsskala: *dødlækker* kan parafraseres som ‘meget /overordentlig lækker’ og fx *møgvej* som ‘meget /overordentlig dårligt vejr’.¹ I *dødlækker* har førsteledet *død-* intensiverende eller forstærkende funktion i forhold til et graduerbart andetled. Erik Hansen (1973) og Jarvad (1995) har betegnelserne *forstærkere* og *forstærkerforled*. Det samme kan siges om *møg-* i et ord som *møgkælling*, som her forstærker andetleddets ikke graduerbare men pejorative betydning. Derimod kan andetleddets betydning ikke siges at blive forstærket i et ord som *møgvej*, men ordet som helhed får en ekspressivt intensiveret betydning.

Ordformer som *dødtrist*, *stensikker* og *smadderheldig* kan betragtes som en mellemtpe mellem, semantisk set, derivater (med emfatisk præfiks) og, leksikalt set, sammensætninger (Basbøll 2005: 512). Til betegnelse af en bunden konstituent der som i disse ord har form men ikke ganske samme betydning som et frit morfem, anvendes undertiden termen *præfiksoid* (til forskel fra præfiks, fx *hyper-* og *ærke-*). Her i ar-

1 Beslægtet med *ekspressiv* i intensiv forstand er begrebet *elativ* eller *absolut superlativ* betegnende en højeste grad der ikke (i modsætning til relativ superlativ) sætter beskrivelsen i forhold til noget andet, jf. *Metzler Lexicon Sprache* (2016): »**Elativ** [...] 1. (Auch: absoluter Superlativ). Adj. in der Form eines ›Superlativs zur Charakterisierung eines hohen Grades, hoher Intensität ohne eine Vergleichsgröße. [...] Funktional äquivalente Adj.komposita und Adverbien bzw. Adv.gruppen, z. B. *riesengroß*; *außerordentlich groß* [...]«.

tiklen har vi imidlertid valgt at betegne orddannelsen som sammensætning, og dermed førsteleddene *død-*, *sten-* og *smadder-* som ord, ud fra den betragtning at disse på forskellig vis har forbindelse til simpleksord. Det betyder at ekspressive dannelser som *dødtræt* ('særdeles træt') og *kulsort* ('sort som kul') beskrives under samme morfologiske betegnelse og ikke forskelligt som henholdsvis præfiksoiddannelse og sammensætning, og at *død-* og *død* ikke anses som homonymer ligesom heller ikke *kul-* og *kul*.

Stopyra (1996) betegner orddannelser som *dødkedelig* som »Präfixoidableitung«, men i Stopyra (1998) har de betegnelsen »Zusammensetzung«. Klara (2009: 25-26, 43-47) diskuterer og afviser præfiksoidbegrebet og ser ekspressive førsteled som polysemisk udnyttelse af komponenter i grundmorfemets betydningspotentiale (s. 47): »In Anleitung an Stopyra 1998: 95 betrachte ich die Steigerungsglieder nicht als homonym, sondern als Kontextvarianten ihrer polysemen lautgleichen Morpheme (Urmorpheme) und verweise zugleich auf die methodologische Schwierigkeit, die Polysemie immer auf synchroner Ebene zu beschreiben.«²

Sammensætningernes grad af leksikalisering forstået som grad af semantisk gennemsigtighed beskriver Stopyra (1998: 45-46) med betegnelsen Motivation og graderne »vollmotiviert«, »teilmotiviert« og »demotiviert«, således også Klara (2009: 46) med eksemplerne henholdsvis »stocksteif 'so steif wie ein Stock'«, »stockfinster 'so finster wie im Stock, im Gefängnis'« og »stockschwul 'sehr schwul'«. Danske eksempler på grader af motivering kan (med forskellige førsteled) være *kulsort*, *hønefuld* og *dødlækker*.

Vi bruger betegnelsen dobbelttryk om tryk i ord med to hovedtryk. Ordgruppe står for en forbindelse af selvstændige ord (ortografisk: særskrevne ord) som danner en syntaktisk enhed – med andre ord et

2 I *Metzler Lexicon Sprache* (1993) bestemmes »Präfixoid« som et »Freies Morphem, das sich bei der Reihenbildung von Komposita vom Erstglied zu einem Präfix entwickelt, da es sich von seiner Bedeutung als freies Morphem entfernt, z.B. Riesen-erfolg, -pleite, -spiel; Fehlgriff, -start, -druck. In der Lit. ist die Berechtigung des Konzepts umstritten; Affixoid.« I den nye udgave af leksikonnet (2016) er artiklen ændret og præfiksoidbegrebet afskrevet som en »Heute weithin abgelehnte Morphemkategorie«. Termen *præfiksoid* synes ikke at have større anvendelse i dansk litteratur om morfologi. Men i *Nordisk leksikografisk ordbok* (Bergenholtz et al. 1997) nævnes dog *prefiksoid* med eksemplet *atom-* under opslaget *affiksoid* der er »ord som også er produktivt forledd eller etterledd i sammensætninger, men da med svekket betydning – I motsetning til affikset finnes affeksoidet også som eget ord«. Kriteriet produktivitet (i *Metzler Lexicon Sprache* 1993 »Reihenbildung« i modsætning til *Einzelbildung*) vil udelukke lavfrekvente forekomster som fx *ben-* og *plakat-* (*benhård*, *plakatfuld*).

syntagme. Trykfordeling vises som '-,-' og '-,-', henholdsvis to hovedtryk og hoved- og bitryk, for første og andet led i sammensætninger og ordgrupper og angiver tryk i leddene og ikke blot på første stavelse i disse (altså fx '-,-' for både [ka'no:ʔn'go:ʔ] *kanongod* og ['bɔnfɿ'kɛ:ʔlɔð] *bundforkælet*).

Lydskriften er en grov IPA-lydskrift uden diakritika. Ordene gengives med den udtale de er vist med i DDO, og som også er første distinkte udtale i SDU.

1.4. Afgrænsning

Vi anser dobbeltryk, '-,-', som udslagsgivende for artiklens bestemmelse af sammensætninger som ekspressive, altså gældende ord som fx *dødlækker*, *røvsyg*, *svineheld* og *skraldgrine* med denne trykfordeling.

Af ord med almindeligt sammensætningstryk, '-,-', regner vi som ekspressiver også sammensætninger med negativ eller pejorativ valør som fx *møgvej*, *lortevej*, *skodby*, *smatso*, *snotabe* og *røvrende*.

Derimod vurderer vi at ord som fx *lyntempo*, *maksimalværdi*, *topfart*, *totalskade* og *dybfryse*, *overbebyrde* ikke har den emotive værdi som kendetegner ekspressive sammensætninger. Det samme gælder adjektiver med førsteleddet *høj-*, fx *højaktiv*, *højaktuel*, *højgravid*, som har trykfordelingen '-,-' og ikke '-,-', jf. Stopyra (1998: 15) som i afgrænsningen af undersøgelsesområdet udelukker bl.a. *Totalschaden* og *Maximalgeschwindigkeit* idet disse »Intensivausdrücke [...] konventionelle Begriffe sind und keinen emotionellen Charakter haben«.

Noget andet er at nogle ord har udtaler med trykfordelingen '-,-' eller '-,-' alt efter om førsteleddet har rent deskriptiv eller ekspressiv betydning. Fx (DDO) *snehvid* med betydningen 'hvid af sne' med '-,-' (om landskab), henholdsvis 'skinnende hvid' med '-,-' (om fx en kjole), således også fx *bombesikker*, *brandsikker* (ODS), *eddikesur*, *krystalklar* og *tommetyk*.

1.5. Datamateriale

Datagrundlaget for vores beskrivelse består primært i en registrering af relevante lemmaer og eksempler i *Den Danske Ordbog*, forkortet DDO (ordnet.dk/ddo, benyttet 2022). DDO er korpusbaseret og »beskriver ordforrådet i moderne dansk fra ca. 1955 til i dag og opdateres løbende«.

(ordnet.dk/ddo). Ordbogen har i vidt omfang angivelse af udtale. Til udtale er også benyttet *Den Store Danske Udtaleordbog* (SDU, 1991). Indsamlingen af ordstoffet fra DDO har været hjulpet af ordbogens synonymmangivelser. Vi har herfra i nogle tilfælde søgt yderligere eksempler på internettet.

Materialet viser kun et udsnit af ord med ekspressivt førsteled som flourer mundtligt og i diverse sociale medier. Dog er registreringen af førsteled og orddannelser formentlig rimelig repræsentativ for den aktuelle sprogbrug.³

Hvor eksempler her i artiklen ikke hidrører fra DDO, anføres kilde. Materialet fra DDO er vedføjet som appendiks 2 til artiklen.

2. Tryk

2.1. Trykmønstre i sammensatte ord

Sammensatte ord i dansk har overvejende hovedtryk på ordets første umiddelbare konstituent og bitryk på den anden ('-), altså med reduktion af tryk på det ord der indgår som andetled og kerne i sammensætningen, fx *regnvåd* ['kɑɪn,vɔ:ʔð], *hotelværelse* [ho'tel'væɐ̯ləsə], *planlægge* ['plæ:n,lægə].

Forskellige herfra er sammensætninger med enhedstryk, det vil sige med hovedtryk på sidste led (trykfordelingen '-'), og sammensætninger med to hovedtryk, dobbeltryk ('-'). Trykmæssigt adskiller ord med dobbeltryk sig ikke fra en ordgruppe med særskilte ord, og bestemmelsen som ét komplekst ord er i nogle tilfælde problematisk.

³ Öresunds Översättningsbyrå har for weekenden 2.-3. december 2007 »ved kvalificeret søgning i tusindvis af danske unges debatindlæg på nettet« indsamlet »overvejende nydannede ord, der er skabt ved at tilføje et forstærkende forled til et gammelt ord«. Af ordlistens 900 ord er der mange som ikke er repræsenteret i DDO, fx *drønfræk*, *edderskønt*, *herretræls*, *hundehamrende*, *hypersej*, *kanonsjov*, *lortebog*, *møgsvær*, *pissedygtig*, *pivfræk*, *røvglad*, *skidekold*, *skæppelækker*, *tæskehamrende*, *ultradøjlig*. Men med få undtagelser (bl.a. *dunder-*, *vold-*, fx *dunderkedelig*, *voldlækker*) er ordlistens ekspressive førsteled og formen for orddannelser indeholdt i det ordforråd man kan se i DDO. Det må dog nævnes at der i den aktuelle sprogbrug er flere ekspressive førsteled som ikke er med i DDO, fra internettet bl.a. *plum-* og *snoske-* (fx *plumrådden*, *snoskedum*), ligesom der heller ikke i ordbogen er adjektive orddannelser med *hest-*, *lort-* og *monster-* (fx *hestedum*, *lortesur*, *monsterlækker*).

Til den første tryktype hører ord som fx *borgmester* [bøŕ'mesdø] og *godmorgen, nordvest, rykind, trekvart, derhen* og *hvornår*.

Til den anden (jf. Brink & Lund 1975: 533-534, Grønnum 2005: 247 og Basbøll 2005: 511-513) hører dels ord som fx *juleaften* ['ju:lə'afdøn] og *øjeblik, femogtyve* og *ovenover*, dels ord – dem der er hovedemnet for artiklen her – som har det fællestræk at førsteleddet har en forstærkende funktion i forhold til et graduerbart kerneled, det vil sige fortrinsvis et adjektiv, fx *stensikker* ['sde:n'segø] og *dødtrist, hundesulten, kanonstor, smadderheldig*, men også fx *hundefryse, øsregne* og *svineheld*.

2.2. Sammensætninger med konventionaliseret emfase

Ord som *stensikker* ['sde:n'segø], *dødtrist* ['død'tøisd] og *hundefryse* ['hunə'fry:sø] etc. har det man kan kalde konventionaliseret emfase, altså leksikalsk betinget emfatisk tryk forskelligt fra diskursbestemt emfase som når fx *stå* ['sdø:ʔ] med syntaktisk betinget tryk- og stødtab i [sdø 'ʌb] 'komme ud af sengen' får tryk i en opfordring som *så stå dog op* [sʌ 'sdø døŕ 'ʌb] (Basbøll 2005: 511-513).

Fremhævelsen af *sikker, trist* og *fryse* manifesteres på to måder: dels ved det gradsforstærkende forled *sten-, død-* og *hunde-*, dels ved at *-sikker, -trist* og *-fryse* har hovedtryk i stedet for det almindelige sammensætningsbitryk. Basbøll (2005: 511) paralleliserer konventionaliseret emfase på sammensætninger med trykket på verber som *elske* og *hade* som har hovedtryk også i syntaktiske forbindelser der normalt medfører enhedstryk, med fx nøgent objekt: *hun elsker fisk* [hun 'elsgø 'fæg] over for *hun spiser fisk* [hun sbisø 'fæg] med trykreduktion i *spiser* (men emfatisk [hun 'sbi:ʔsø 'fæg] med tryk på *spiser*); tryk på verbet *elske* er så at sige medfødt på grund dets ekspressive betydning.

2.3. Varierende tryk

Registreringen af ekspressiver med dobbelttryk følger i artiklen her angivelserne i DDO og SDU. Ordbøgerne har som regel én trykvariant ('-'), i enkelte tilfælde dog to ('-' og '-,-'), således (når der ikke er tale om betydningsforskelle, jf. *eddikesur* § 1.4) fx *begsort, blodrød, døddrukken, rållækker, skyhøj, spritny*.

Ordbøgernes trykangivelser afspejler ordenes isolerede udtaler. Men det kan tænkes at trykfordelingen kan variere i sammenhængende tale afhængigt af ordets position i sætningen, fx sådan at adjektiverne har dobbelttryk i prædikativ stilling men at dette rytmebestemt kan reduceres til almindeligt sammensætningstryk '-,-' i attributiv stilling:

'-,-'	> '-,-'
<i>familien er stenrig</i>	<i>en stenrig familie</i>
<i>vandet er iskoldt</i>	<i>det iskolde vand</i>

Tabel 1. Varierende tryk.

En sådan mulig kontekstbetinget variation med trykforskydning til '-,-' er, så vidt vi ved, ikke undersøgt for dansk. I tysk har forholdet imidlertid været genstand for flere betragtninger og undersøgelser:

Stopyra (1998: 64-66) og Klara (2009: 116-122) giver detaljerede overblik over forskning på området. Stopyra nævner bl.a. Friedrich (1965) som citeres for at »die doppelte Betonung der betrachteten Bildungen nie in attributiver, sondern nur in prædikativer und adverbialer Stellung zu finden ist«.

Klara (2009) har perceptionelt og akustisk undersøgt hvilke forhold der influerer på trykmønster. Undersøgelsens eksperimentale materiale består af enkeltord og af tekster hvori der er sekvenser som »Blitzschnell haben wir alles installiert«, »Seine knallharte Stimme« og »Die neuen Lehrer sind steinhart« (Stimulus 2 s. 200-201). Dobbelttryk kan ifølge undersøgelsen betragtes som det umarkerede trykmønster, men sådan at en rytmiserende faktor gør sig gældende afhængigt af ordets position i sætningen sådan at førsteledstryk er signifikant i attributiv position: »Die Rhythmisierung geschieht bei Kontexteinbettung und verwandelt den Doppelakzent in einen Erstgliedakzent« (s. 177) og »Für die attributive Satzstellung ist der Erstgliedakzent maßgebend, wohingegen bei einer nichtattributiven Verwendung nebenwirkende Faktoren aktiviert werden, welche zu Emphatisierung ('Affektgrad') oder Kontrastierung ('Semantik') führen und dadurch die Akzentmusterwahl zusätzlich determinieren« (s.180).

Se § 6 om *aller-* ['al'v'-] og [alv'-], fx *allernyest*.

3. Ekspressive sammensætninger med dobbeltryk, generelt

3.1. Et eller to ord: fonologisk og grammatisk

Betegnelsen dobbeltryk, altså to hovedtryk i ordforbindelser som *stensikker*, *smadderheldig* og *hundefryse*, indikerer at der er tale om ét ord og ikke sekvenser af flere selvstændige ord. Men *sten* + *sikker* og *smadder* + *heldig* adskiller sig ikke med hensyn til tryk fra forbindelser af selvstændige ord som fx *helt sikker* og *yderst heldig*, hver af disse også med to hovedtryk.

For så vidt vil man kunne hævde alene ud fra trykket at de forstærkende led *sten* og *smadder* med betydningen 'i høj grad' er selvstændige ord med adverbial funktion ligesom gradsadverbier som *ganske*, *helt*, *lovlig* 'lidt for', *ret*, *særdeles*, *temmelig*, *ualmindelig*, *yderst* 'overmåde', altså (ortografisk) **sten sikker* og **smadder heldig*.

Men et andet prosodisk forhold, stødet eller rettere fravær af stød, peger på at en forbindelse som *sten* + *sikker* er ét ord. I en ordgruppe beholdes stødet i et stødbærende ord når det står som attributivt led med tryk, men det er ikke tilfældet i ['sde:n'segø] hvor *sten* ['sde:'n] mister stød ligesom i en sammensætning som ['sde:n'fɪ:'] *stenfri*. Således også fx *stang+drukken* ['sdɑŋ'drøgən], simpleks *stang* ['sdɑŋ'] (jf. Andersen 1954: 324: »Det er [...] udebliven af stød, der karakteriserer fortis-fortis-typen: 'stang'drukken, som den mere intime forbindelse, til forskel fra fx. 'lang?' 'drukken«). I begge tilfælde er strukturen [C₀V:C₀#] med lang vokal uden stød, henholdsvis [C₀Vŋ#] med velær nasal uden stød, ikke mulig i hjemlige simpleksord og altså ikke som trykstærke attributive led i en ordgruppe (her bortset fra udråbsord som *åh* og *bang* – blandt importord fx *spleen* og *bon*).

Men en forbindelse som *smadder* + *heldig* med et ifølge strukturen fast stød i ['smæð'v] viser ikke prosodisk tegn på at der skulle være tale om en sammensætning, det gør ej heller stødløst ['kæmbə] i *kæmpe* + *stor* eller ['pæ:v] i *pære* + *dansk* (jf. Andersen 1954: 316: »I tilfælde hvor det første led ikke har stød: 'pjask'våd, 'pæ:re'dansk, kan typen ikke holdes ude fra 1) [dvs. fra to selvstændige ord som 'lang?' 'drukken]«).

Imidlertid er der også distributionelle forhold som kan pege på forskellighed mellem ordgruppe og sammensætning (jf. oversigt i Becker-Christensen 2004). Sb. + adj. forekommer normalt ikke som frie led i en ordgruppe, så forudsat at *sten*, *smadder* og *pære* i forbindelserne *sten* + *sikker*, *smadder* + *heldig* og *pære* + *dansk* identificeres med substanti-

verne *sten*, *smadder* og *pære*, er der her tale om sammensætninger, se videre nedenfor § 3.2 om substantiviske førsteled.

Et tilsvarende grammatisk kriterium gælder forbindelser med verbalt kerneled, fx *hundefryse*, *røvkede sig*, *snorksove*, *skrupgrine*, *øsregne*: Her er det normalt ikke muligt at have et modificerende ord + verbum uden at der er tale om ét komplekst ord (med hoved- og bitryk fx ['fɑ:vø,legø], ikke **farve lægge* men ét ord *farvelægge*).

Med ekspressiv betydning er *død-*, *smadder-* etc. bundne led der ikke forekommer adskilt fra det ord de lægger sig til, fx ikke **død og afsindig lækker*, et forhold som dog i et vist omfang også gælder adverbier som *stuvende*, *rivende* (*stuvende fuld* og *rivende gal*) og *særdeles*, *temmelig*, *yderst*. Se § 5 og 7 om *kæmpe-*, *kanon-*, *pisse-* og *skide-* i forbindelse med substantiv og adjektiv.

3.2. Førsteleddets struktur

De forstærkende førsteled er dels monomorfemiske enstavelseformer, fx *brand-*, *bund-*, *drøn-*, *død-*, *glo-*, *knald-*, *knas-*, *lyn-*, *møg-*, *pjask-*, *pløk-*, *røv-*, *skrup-*, *sky-*, *smask-*, *snot-*, *stang-*, *sten-* og *øs-*, – enkelte som *kanon-* og *plakat-* har to stavelser med tryk på sidste stavelse, – dels tostavelsesformer med schwa i anden stavelse, fx *herre-*, *hest+e-*, *hund+e-*, *kæmpe-*, *pære-*, *ålt+e-* og *knippel-*, *gennem-*, *edder-*, *hammer-*, *smadder-*, *splitter-*.

Formelt svarer førsteleddene overvejende til substantiver, fx *brand-*, *sten-*, *herre-*, *hund+e-*, *smadder-*. Nogle har som *pil-*, *smask-*, *smæk-*, *snork-*, *snyde-* og *tæske-* verbal oprindelse. Der er forholdsvis få ekspressive sammensætninger med adjektivisk førsteled, bl.a. *dyb-*, *rå-*, *dødsens-*, fx *dybsort*, *rålækker* og *dødsensangst*; i enkelte af disse svarer førsteleddet til et ekspressivt adjektiv afledt af et substantiv eller verbum, fx *knippel-* (DDO *knippel*² 'meget god') og *kæmpe-*, *kanon-* og *pisse-*. Med præpositionelt førsteled *gennem-* og *over-*: fx *gennemvåd*, *overlækker*. Enkelte, fx *dyng-* og *skrup-*, kan ikke identificeres med nu eksisterende ord. Se § 6 om præfikser.

DDO har med adverbialt *vidt-* dobbeltryk i bl.a. *vidtåben* (også i formen *vidåben*). Men ellers har sammensætninger hvis førsteled har adverbialt suffiks *+t*, den for sammensætninger almindelige trykfordeling '-,-', fx *højt kvalificeret*. To hovedtryk indikerer så to særskilte ord: *højt kvalificeret*, det samme for fx *højt elsket* og *højt elsket* (ligesom også fx *svagtlysende* og *svagt lysende*). Kun i to (ortografiske) ord er forbindelser som *vildt+t dejlig*, *sygt+t lækker*, *højst ubehagelig*, *ekstrem+t høj*, *enorm+t spændende*.

Flerstavelsesformer som *hamrende*, *rivende* og *stinkende* og *uhyre*, *formidabel*, *yderst*, *fantastisk*, *utrolig* og *fucking* indgår heller ikke i sammensætning med kerneleddet (ortografisk fx ikke **hamrendenervøs*, **uhyresmuk*, **utroligdum*, **fuckingklam*).

Forstærkerordene *drivende*, *drønende*, *gloende*, *rivende* og *øsende* alternerer med de kortere førsteledsformer *driv-*, *drøn-*, *glo-*, *rive-* og *øs-*, fx *drivvåd*, *drøngod*, *glohed*, *rivegal* og *øsregne*. Således også *hamrende* i fx *hammerdyr*.

3.3. Kerneleddet

Som forstærkende førsteled knytter ordformer som *død-* og *smadder-* sig til graduerbare ord, jf. Erik Hansen (1973: 114):

Forstærker-ordene betyder noget i retning af »meget«, »overordentlig« o. lign., og ligesom *meget*, *ret*, *temmelig*, *enormt* osv. kan de bruges foran tillægsord som betegner noget der kan gradueres: man kan være mere eller mindre *stor*, *god*, *glad* osv., men ikke *meget ottekantet*, *temmelig lufttom*, *kolossalt australsk* osv.⁴

Jf. Stopyra (1998: 9 og 61-62): »Die Zk. [Zweitkonstituente] der Verstärkung muß das Kriterium der Intensivierbarkeit erfüllen« og »Von den attributiven adjektivischen Zken. sind die meisten deskriptiven – charakterisierenden, evaluativen, wertenden – intensivierbar«, »und die meisten klassifizierenden – kategorisierenden, auf eine Klasse oder Menge verweisenden – nicht intensivierbar«.

Der er i hovedsagen tale om adjektiver, fx *billig*, *dyr*, *forkælet*, *glad*, *god*, *heldig*, *irriterende*, *kedelig*, *lækker*, *nervøs*, *skøn*, *sort*, *spændende*, *trist*, *træt*, *varm*, *ærgelig*, i mindre omfang også substantiver og verber, fx *held* og *fryse*. En del af adjektiverne fungerer også adverbielt, fx *det smager drøngodt*. Men der er også rene adverbier med forstærkende førsteled, bl.a. *smaddergerne*, og, med attributiv funktion, *dødhamrende* og *pissehamrende*.

Generelt er sammensætningens kerneled transparent i den forstand at det udgøres af et selvstændigt ord med dettes betydninger. For sig står

⁴ En randbemærkning til Erik Hansens eksempler: Med vurderende betydning kan man tænke sig udsagn som *Hun virker kolossalt australsk* og for den sags skyld også *smadderaustralsk* – men nok ikke *kolossalt lufttom* eller *smadderlufttom*.

kraftudtryk som *edderbukme*, *eddermame*, *kraftstejleme* og *pinedød* som ikke kan opløses på denne måde.

Førsteleddene i forbindelserne, fx *dødtrist*, *smadderheldig*, *buldermørke*, *svineheld*, *hundefryse*, *skrupgrine* og *smaddergerne*, potenserer (fremfor minimerer) andetleddets betydning og angiver et yderpunkt i en intensitetsskala. Erik Hansen (1973: 114) indkredser betydningsforholdet med ordene:

Forstærkerelementet giver tillægsordet høj intensitet, det betegner et yderpunkt, og når det er til stede, mister tillægsordet evnen til at blive graderet yderligere. Man kan ikke sige *meget iskold*, *ret kisteglad*, *temmelig kæmpestor* osv.

Mens intensive ekspressiver ikke kan opgraderes med *meget*, er det i enkelte tilfælde muligt at understrege betydningen med intensiverede adverbier som *totalt* og *absolut*, fx »totalt dødtræt« (nettet 19.5.2020), »absolut lynhurtig« (nettet 27.5.2022), jf. reduplicerende førsteled nedenfor § 3.4.

Som yderpunkt på en intensitetsskala kan ekspressiverne også dårligt kompareres, fx kan en person ikke være »mere herredum« end en anden og noget ikke ske »mere lynhurtigt« end noget andet. Dog kan visse ekspressive sammensætninger optræde i udsagn med *ikke mere end* og *mest*, fx »der findes ikke noget mere dødssygt end at sidde på en kondicykel« (nettet 10.6.2007), »det mest dødssyge vejr, man kan opdrive på kloden« (nettet 21.11.2021) og »det mest røvkedelige, jeg nogensinde har lavet« (nettet 9.7.2018). At ekspressive sammensætninger dårligt eller sjældent kompareres med bøjningsendelser, *-ere*, *-est*, er et træk de har tilfælles med andre sammensatte adjektiver.⁵

3.4. Reduplikation

Man kan ikke være *meget smadderheldig* eller *hundefryse meget*. Men et særligt forhold for i hvert fald visse forstærkende førsteled er at de kan

⁵ Klara (2009: 65-66) omtaler under »Komparierbarkeit« mulige forstærkningsforbindelser som »total kotzeblöd«, men »Infolge der Verbindung mit einem Steigerungsglied können komparierbare Adjektive keine Äquativ- und Komparativvergleiche mehr bilden« og »Die Superlativbildung ist nur bedingt zulässig, aber nicht ausgeschlossen«: »*Peter ist blitzdümmer als Maria« og »?Tim ist der blitzdümme von allen«.

redupliceres med et ekstra forstærkende forled svarende til en fordobling som *meget meget kedelig*. Erik Hansen (1973: 117) kalder dem »serieforbundne elementer« og oplister bl.a. *møgeddertarvelig*, *stangedderdruken*, *ravsplittergal*. Aage Hansen (1967 II: 456) anfører citater som *stangøddruken* (forfatteren Soya) og *edder-kanon-stink-stank-druken* (forfatteren Tom Kristensen, med tilføjelse af *stink-* og kreativ ændring af *stang-* til *stank-*). Fra nettet fx *pisse-lorde sur* (19.2.2020). Og Jacob Hugaard synger *Hammer Hammer Fedt*.

Intensiverende adverbier endende på *-ende*, fx *hamrende*, kan redupliceres med et ekstra forstærkende forled, fx *dødhamrende*, *pivhamrende*, *skidehamrende* (nettet 25.10.2022), *rivravruskende*, *bælgravende*, *splitterravende* og *den mest sjaske-pjaske-dryppende-drivende våde mandag* (nettet 4.11.2019).

3.5. Betydningsangivelser og intensitet

I DDO har førsteledslemmaer betydningsangivelser som 'i høj grad; meget' (*drøn-*, *død-*, *møg-*), 'i høj grad; meget, enormt' (*skide-*, *snyde-*), 'i meget høj grad; ualmindelig' (*pisse-*), 'særdeles; i høj grad' (*hammer-*, *røv-*, *smadder-*) og 'kolossalt; meget' (*hunde-*, *lyn-*, *rå-*, *stang-*).

I ordbogens betydningsoplysninger til de sammensatte ord er den foretrukne angivelse 'meget', fx *drønbillig* 'meget billig', *pissesur* 'meget sur', *lynhurtig* 'meget hurtig', med enkelte varianter som *døddruken* 'stærkt beruset' og *pissegod* 'virkelig god'.

Trods det at førsteledene i sig selv signalerer en meget høj grad af forstærkning, kunne det tænkes at de enkelte sammensætninger kan vurderes i forhold til hinanden med forskellige grader af intensitet. Stopyra (1998) har i sine korpora (dansk korpus side 192-240, beskrivelse af korpusdelen 84-85 og 108-111) takseret ordene på en tretrinsskala, til dels på basis af betydningsækvivalenter i ordbøger, bl.a. ODS og *Nudansk Ordbog* (jf. også, med referencer til litteratur om intensivering, side 21, 57-62 og 81-85):

- »h hoher Intensivierungsbereich«: »vidt, meget, særlig«, fx *dødtræt* 'meget træt'.
- »eh extrem hoher Intensivierungsbereich«: »yderst, udpræget, særdeles, uhyre«, fx *eddergod* 'uhyre god'.
- »a absoluter Intensivierungsbereich«: »komplet, aldeles, absolut, helt igennem, over det hele«, fx *stokdøv* 'aldeles døv'.

En sådan skalær beskrivelse synes dog ikke indlysende. Det kan være vanskeligt at se hvorfor fx *bomstærk*, *pilrådden*, *skrupsulten* er (h) mens ord med samme førsteled som *bomstille*, *pilskaldet*, *skrupskør* er (a), og at *dødkedelig*, *drønkedelig* og *bundkedelig* er henholdsvis (h), (eh) og (a).

4. Ekspressive sammensætninger med adjektivisk kerneled

4.1. Enkeltforekomster og friere dannelser

Et større antal førsteled i ekspressive sammensætninger, fx *binde-*, *driv-*, *dyng-*, *elle-*, *grav-*, *høne-*, *knas-*, *knokkel-*, *krop-*, *pave-*, *rad-*, *sole-*, *tårn-*, forekommer kun i enkelte ord i nudansk, mens andre som *bund-*, *drøn-*, *død-*, *edder-*, *møg-*, *pisse-*, *røv-*, *skide-*, *skrup-*, *smadder-*, *smask-*, *tæske-* har forholdsvis frie kombinationsmuligheder og forekommer i flere forskellige forbindelser.

Trods det at mange forstærkende førsteled kan se ud til at være synonyme, er der bindinger på hvilke adjektiver de kombineres med og i hvilke betydningssfærer de indgår, man kan her tale om morfosemantisk overensstemmelse.

En film kan fx være *drønkedelig* eller *smadderkedelig* men nok ikke *himmelkedelig* eller *råkedelig*. Og en person kan være *bundhæderlig* eller *bundkorrupt* men dårligt *bundsmuk* eller *bundgrim*, eller noget kan være *hundedyrt* men næppe *hundebilligt* (frasen annoncer henvendt til hundeejere). Ligeledes er der restriktioner af syntaktisk art hvor fx betydningselementet lyd i forstærkende *klokke-* hindrer at man kan tale om *klokkerene farver*, derimod gerne om *klokkerene stemmer*. Man kan stå *bomstille* men ikke *blikstille*, og omvendt kan havet være det sidste men ikke det første; *dødtræt* har betydningerne 'særdeles træt og udmattet' og 'særdeles træt af noget eller nogen', men *røvtræt* kan vel kun bruges i den sidste, overførte betydning.

Ser man på hvilke ekspressive førsteled et adjektiv kan kombineres med, kan der tegne sig mønstre som når *dum* kombineres med førsteled som *herre-*, *snot-*, *snyde-*, *torske-* (og hvis man søger på nettet også mere eller mindre frekvent: *møg-*, *pisse-*, *røv-*, *skide-*, *smadder-*, *smask-*, *sno-ske-*, *stjerne-*, *svine-*, *tosse-*, *tæske-*), altså for de flestes vedkommende med potentiel negativ ladning, derimod ikke (dvs. ikke belagt ved søgning på nettet) kombinationer med fx *brand-*, *bund-*, *drøn-*, *hammer-*,

hunde-, *knald-*, *lyn-*, *skrup-*, *smæk-*, *splitter-*, *stang-*, hvoraf flere bruges med overvejende positive konnotationer.

En del førsteled som indgår i sammensætninger med en beskrivende (sammenlignende) funktion, er bundet til bestemte andetled som de klart deler betydningselementer med, fx *ben-* (*benhård*), *fjer-* (*fjerlet*), *klokke-* (*klokkeklar*, *klokkeren*), *knas-* (*knastør*), *lyn-* (*lynhurtig*, *lynrap*), *pjask-* (*pjaskvåd*), *stop-* (*stopfuld*, *stopfyldt*, *stopmæt*), *åle-* (*åleglat*, *åleslank*), farveangivende *blod-* (*blodrød*), *krid-* (*kridhvid*), *kul-* (*kulsort*), *sne-* (*snehvid*).

I sammensætninger hvor førsteledet er desemantiseret og synkront ikke kan aflæses beskrivende men alene intensiverende, er det ofte forankret til andetledet på en positiv-negativ konnotationsskala: positivt som fx *knippel-* (*knippelfin*, *knippelgod*), *knokkel-* (*knokkelstærk*), *splinter-* (*splinterny*) og, især, negativt som fx *binde-* (*bindegal*), *fise-* (*fisefornem*), *hunde-* (*hundedyr*, *hundesvær*), *krop-* (*kropumulig*), *lud-* (*luddoven*, *ludfattig*, *ludkedelig*), *plakat-* (*plakatfuld*), *stok-* (*stokdøv*, *stokkonservativ*, *stokreaktionær*) – og altså ikke fx *?knippeldoven* eller *?ludgod*.

Men en del førsteled er neutrale over for en sådan dikotomisering og kan være forstærkere for begge yderpunkter, fx *drøn-* i *drøngod* og *drønkedelig*, *svine-* i både *svineheldig* og *svinedyr*, på internettet også *svinelækker* og *svinedum* (sidste også i ODS), *herre-* i *herredum* og *herresjov*, forstærkende *stjerne-* er i RO og DDO registreret i ordet *stjernegal*, men ses på nettet også i *stjernelækker*, og selv om *splitter-* optræder i *splittergal*, *splittertosset*, har *splitternøgen* vel blot en maksimerende men ikke negativ betydning.

Indifferente over for en enten positiv eller negativ signalering og altså dækkende et bredere spektrum er især også de meget produktive førsteled *død-*, *pisse-*, *skide-*, de sidste trods deres åbenlyst vulgære konnotationer og latrinære betydning, fx *dødgod*, *dødsulten*, *dødirriterende*, *pissegod*, *pissedyr*, *pissedårlig* og *skidegod*, *skideirriterende*. DDO har *død-* som forstærkerled i 28 lemmaer og eksempler, *pisse-* i 8 og *skide-* i 17.

Erik Hansen (1973: 116) siger om »forstærkerne *brand-*, *edder-*, *død-*, *møg-*, *pisse-*, *røv-*, *skide-*, *smadder-*, *stang-*« at de »hører hjemme i det såkaldte vulgærsprog, dvs. det de fleste af os taler«, og at »Der er det særlige ved netop disse forstærkere, at de er produktive: der er egentlig ingen indskrænkninger m. h. t. hvilke tillægsord de kan forbindes med – bare det er ord hvis indhold kan gradueres«.

4.2. Transparens og opacitet

De fleste af de former der indgår som førsteled i ekspressive sammensætninger, svarer til et simpleksord, fx *bund*, *død*, *høne*, *klokke*, *lyn*, *sten*, *tæske*. Nogle af disse ord kan i sig selv siges at have ekspressive konnotationer, fx *møg*, *pisse*, *smadder*, eller som *bund-* og *død-* være udtryk for et yderpunkt, således også *drøn-* og *knald-* som kan ses i sammenhæng med adjektiverne *drønende* og *knaldende*.

Sammensætninger som *kulsort*, *torskedum*, *lynhurtig*, *knastør*, *sjaskvåd*, *skoldhed*, *skriggul* og *åleslank* er motiverede og transparente på den måde at de kan parafraseres bogstaveligt som 'sort som kul', 'så tør at det knaser' etc. Andre som fx *dødtræt*, *møgbeskidt* er på tilsvarende måde gennemskuelige som rækkesammensætninger. Hønen i *hønefuld* kræver dog en sproghistorisk forklaring som den der gives i ODS: »en høne, der har ædt bærmø [..] ell. lign.« (med videre henvisning til *allike* og det ligeledes dunkle *fuld som en allike*). Med torsken i *torskedum* er det dog nok på samme måde som med spanden i udtrykket *dum som en spand*.

I *bælgmørk*, egl. 'mørk som i en bælg', har *bælg-* den ældre betydning 'sæk' (ODS *Bælg* I.2). I enkelte andre, *skrupsulten* og *splitternøgen*, har førsteledet ikke nogen simpleksmodsvarende i moderne dansk, men kombinationen har også her ifølge ODS sin historisk motiverede forklaring (ODS *Skrup-* 2 og *splitter* 1). Til de mere mystiske hører også *ellevild* 'usædvanlig begejstret og glad' hvor *elle-* med Erik Hansens formulering (1973: 115) hentyder til folketroens »elver, dvs. alfer og andet underjordisk pak som kan forgøre kristenfolk så de bliver afsindige« (jf. også ODS *elle-vild*).

De fleste ekspressive adjektivsammensætninger kan imidlertid ikke, hverken synkront eller diakront, opløses og forstås på lignende måder. Der kan her så være tale om analogisk overgang til en mere generel brug hvor det intensive element er det fremherskende på bekostning af en oprindelig motiveret sammenhæng. Erik Hansen (1973: 116-117) siger det sådan at oprindeligt »illustrerende og 'logiske' udtryk: *dødkedelig*, *dødfarlig*; *møgbeskidt*, *møgelendig*; *brandvarm*; *skidedårlig*, *edderond* (*edder* betyder 'gift') [...] senere er [...] kommet til blot at betegne en høj intensitet, og så bliver der mulighed for *dødspændende*, *dødsikker*; *møglækker*, *møggod*; *brandkold*; *skidefin*; *edderdejlig* osv.«

Sådanne analogiske glidninger mod desemantisering og rent forstærkende brug kan ses beskrevet i ODS og ODS-S i opslag som *Brand-*, *død-*, *Edder-*, *Hunde-*, *Skrup-*, *Stang-* og *Sten-*. I det sidste tilfælde angives overgangen lidt specielt at være påvirket af tysk *steinreich*; dette ord kan, når

man henholder sig til Kluge (1995), dateres tilbage til det 15. århundrede men er en »Verstärkungsform mit unklarem Benennungsmotiv. Wohl kaum ‘reich an Edelsteinen’, weil dies ein anderes Betonungsmuster voraussetzt. Eher aus Vergleichungsfügungen wie *steinalt*, *steinhart* übertragen.«⁶

Bemærkelsesværdige blandt førsteled med forstærkende brug er som tidligere nævnt de latrinære betegnelser *pisse-*, *skide-*, *lorte-* og *møg-* som fra formentlig nedsættende funktion, fx *pissedum*, er overgået til at fungere som neutrale forstærkere (dog med bibeholdelse af en vulgær tone) i forbindelser som *pissedejlig*, *skidegod*, *lortelækker*, *møggod* (de sidste fra nettet).

Der kan ske det at et førsteled omtolkes og får ny form. Det kan være tilfældet med *kule-* som i *kuleskør* (ODS-S *skør kule* under II *Kule*) får sideformen *kugle-*. I et ord som *stærblind* har førsteleddet forbindelse til øjenssygdommen *stær* eller en ældre udtale af *stirre*. Men ordet ses og høres også ofte med tostavelser førsteled *stære-*, en form der kan associeres med fuglen *stær*, jf. *hønefuld* og *torskedum*, altså ‘blind som en stær’.⁷

Til sidst: I modsætning til forståelsen af flere af førsteleddene er sammensætningernes kerneled i reglen transparente set i forhold til simpleksordets betydning. Men det er ikke altid adjektivets hovedbetydning der intensive-res: I tilfælde som *ellevild*, *herrefed*, *røvsyg*, *soleklar* og *stangvissen* er det en overført betydning der bygges på (DDO *vild* bet. 4, *fed* bet. 7, *syg* bet. 1.b-c, *klar* bet. 2 og *vissen* bet. 2). I et ord som *fisefornem* er der tale om fremhævelse af negative konnotationer ved ordet, altså ikke ‘meget fornem’ men ‘fornem på en uægte, indbildsk eller snobbet måde’ (DDO).

I sammensætninger med substantiv gør det samme sig gældende, fx *snothvalp* om en person, men her er der også andetled som ikke er gennemskuelige som fx i *kluddermikkel*, *somikkel* med flere med den ældre mandsbetegnelse *mikkel* (ODS *Mikkel* bet. 1) og mere uforståeligt i fx *pikansjos* og *snothas*.

4.3. Foranderlighed, stabilitet og produktivitet

Forstærkende førsteled og de kombinationer de bruges i, har over tid veks-lende og flygtige forekomster. Erik Hansen (1973: 115-116) fortæller:

6 Forskelligt herfra argumenterer Sachs (1963) for at et forstærkende *Stein-*, også i tilfældet *steinreich*, har rod i en mytisk, oprindelig magisk og religiøs forestilling.

7 RO og DDO har kun formen *stærblind* (i DDO med trykfordelingen '-,-' til forskel fra syno-nymet *starblind* med '-,-').

I tidens løb kan der ske visse forskydninger i kombinationsmulighederne. Min gamle tysklærer understregede tit at et eller andet var *knippelvig*tig. Det grinede vi ad, for i nyere tid har man kun *knippelgod*, *knippelfin* og til nød *knippeldygtig*. Men i ordbøgerne finder man gamle eksempler som *knippelhård*, *-stærk*, *-dyr*, *-uforskammet*, *-fuld*, *-sikker*. Det kan se ud til at *knippel-* er blevet lidt aflægs på sine gamle dage.

Men til gengæld opstår der hele tiden nye friske forstærkere. Fra de sidste årtier f.eks. *pave-stolt*, *-god*, *-fuld*; *kropumulig*; *pløksåndssvag*, *-forvirret*, *-umulig*; og så altså *abeskøn*.

Disse nye forstærkere har endnu tydelig generationsfarve.

En af de »nye friske forstærkere«, *abeskøn*, er ifølge Jarvad (1992) dømt ude allerede i 1976: »Ordet blev brugt i midten af 60'erne; men allerede i et citat [fra Berlingske Tidende] fra 1976 karakteriseres det som antikvetret. [...] I dag er der næppe mange der bruger det.« Udtryk med de latrinære førsteled *pisse-*, *skide-*, *lor-*, *røv-* prægede 1960'erne, og et »af de sidste skud på forstærkerforleddene er *herre-* [...] brugt siden slutningen af 1990« (Jarvad 1995: 236).

Blandt de nu næppe gængse kombinationer er, fra ODS (til dels litterære citater), ord som *dundermæt*, *dynggod*, *dødfremmed*, *himmelsikker*, *møgdrukken*, *pilgnaven*, *sprængvig*tig og førsteled som *dynd-* (*dyndvåd*) og *sjok-* (*sjokfuld*, *sjokmat*).

Men der synes, som i de fleste af disse eksempler, trods alt at være et nogenlunde fast forråd af ekspressive førsteled som går igen i nye kombinationer i nye ord – også med forbindelser som fx *smaddercool* og *skidenice* (nettet hhv. 2023 og 29.5.2012).

5. Ekspressive sammensætninger med substantivisk og verbalt kerneled

Af de forstærkende førsteled i adjektiver går en mindre del igen som førsteled i ekspressive sammensætninger med substantiver og verber. I DDO har vi excerperet 147 førsteled som forekommer i adjektiviske sammensætninger med dobbelttryk, heraf forbindes 30, fx *hunde-*, *røv-*, *skrup-*, også med substantiver og/eller verber i sammensætninger med antaget ekspressiv betydning. Se eksempler på forbindelser i tabel 2.

	+ adj.	+ sb.	+ vb.
<i>bund-</i>	<i>bundnaiv</i> (12)		
<i>drøn-</i>	<i>drønspændende</i> (10)		
<i>død-</i>	<i>dødtræt</i> (25)		<i>dødkede sig</i> (1)
<i>edder-</i>	<i>edderdyr</i> (7)		
<i>hammer-</i>	<i>hammerflot</i> (5)		
<i>hunde-</i>	<i>hunderæd</i> (7)	<i>hundevøj</i> (3)	<i>hundefryse</i> (1)
<i>knald-</i>	<i>knaldhård</i> (9)		
<i>knippel</i>	<i>knippelgod</i> (2)		
<i>kæmpe-</i>	<i>kæmpestor</i> (1)	<i>kæmpevilla</i> (16)	
<i>møg-</i>	<i>møgsur</i> (6)	<i>møgunge</i> (10)	
<i>pløk-</i>	<i>pløkumulig</i> (2)		
<i>røv-</i>	<i>røvirriterende</i> (7)	<i>røvtur</i> (3)	<i>røvrende</i> (1)
<i>skide-</i>	<i>skidefuld</i> (17)	<i>skidespræller</i> (2)	
<i>skrup-</i>	<i>skrupforelsket</i> (6)		<i>skrupgrine</i> (2)
<i>skæppe-</i>	<i>skæppeskøn</i> (1)		
<i>smadder-</i>	<i>smadderhyggelig</i> (12)	<i>smadderkasse</i> (1)	
<i>snot-</i>	<i>snotforkælet</i> (5)	<i>snothvalp</i> (7)	
<i>stang-</i>	<i>stangstiv</i> (7)		
<i>sten-</i>	<i>stenrig</i> (4)		
<i>svine-</i>	<i>svineheldig</i> (2)	<i>svineheld</i> (5)	
<i>tæske-</i>	<i>tæskelækker</i> (7)		

Tabel 2. Eksempler på ekspressive førsteled fælles for adjektiver, substantiver og verber i DDO. Antal sammensætninger i ordbogen er vist i parentes.

Nogle ekspressive sammensætninger med substantiv og verbum har dobbelttryk, '--', fx *buldermørke*, *iskulde*, *svineheld* og *hundefryse*, *røv-*

kede sig, spilke og (med førsteled der ikke forekommer i adjektiver) *skoggerle, snorksove, øsregne*.⁸ Forudsætningen er her ligesom for adjektiverne at kerneleddet har en betydning som kan gradueres og intensiveres.

Hvor substantiv eller verbum har en betydning som ikke er graderbar, er trykfordelingen hovedtryk-bitryk, '-,-. Ud over dannelser med førsteled der også forekommer i adjektiver, fx *møgvejr, svinestreg* og *røvrende*, er der her et rigt vokabular af sammensætninger med negativ og pejorativ betydningsværdi, i DDO fx med førsteled som *lorte-* (*lortefilm, lortejob, lorteland, lortevejr*) og *skod-* (*skodby, skodfest, skodjob, skodmad, skodmusik, skodskole*) og ellers *kødbjerg, narrøv, paphoved, pikansjos, pulverheks, skvadderhoved, slapsvans, smatso, svagpisser, vatpik, ånds-pygmæ* etc.

Kombineret med substantiv forekommer *kæmpe-* i DDO med eksempler som *kæmpefugl, kæmpeidiot, kæmpevilla; pisse-* og *skide-* + substantiv har de enkelte forekomster *pisselort* og *skidespræller* (fra nettet kan tilføjes *sådan en lille pisseunge*). Men sammen med ikke graderbart substantiv optræder de også i forbindelser med to hovedtryk, '--', og er her i DDO registreret som adjektiver, *kæmpe, pisse* og *skide*, med de særskrevne eksempler *kæmpe overraskelse* (*kæmpe*³), *den pisse dommer* (*pisse*²) og *de skide mandfolk* (*skide*³). Man kunne med trykfordelingen '--' også tænke sig en *lorte film* etc., DDO har her kun, med '-,-, *lortefilm* etc.

Med enstavelses førsteled ses også fx *et møg job* og *en skod fest*, men særskrivning kan her være sløret af sprogbrugerens almindelige usikkerhed om sammen- og særskrivning i tryktypen '-, og ikke som indikation på '--' .

Se også § 7.

6. Præfikser

Med forstærkende betydning forekommer også præfikserne *hyper-*, *mega-*, *super-*, *ultra-*, *ur-* og *ærke-* i tryktypen '--', fx *hypermoderne, megagod, superhurtig, ultrakort, urkomisk, ærkekonservativ*.

mega- er med betydningen 'af usædvanlig stort omfang, kvalitet, gennemslagskraft m.m.' af nyere dato (DDO anfører at det er kendt fra 1971).

⁸ Som tilbagedannelse er *snorksøvnig* registreret i ODS.

Med samme betydningsangivelse er også *giga-* af nyere dato (1992), men DDO har her trykfordelingen '-,-', fx *gigastor*.

Særlig produktiv er *super-* (DDO bet. 3 'i meget høj grad; overdrevet'); *giga*, *mega* og *super* er ifølge DDO kendt som adjektiver (adverbier) fra 1995, 1986, 1962, fx *mega mange penge*.

aller- er en gammel genitiv pluralis af adjektivet *al*, egentlig 'af alle', i DDO med betydningen '(bedst, størst osv.) af alle'. Det særlige ved dette præfiks (og ekspressive førsteled i det hele taget) er at det kombineres med adjektivers og adverbiers superlativformer, fx *allerbedst*, *alldårligst*, *allerhelst*, *allernyest*, *allerstørst*, *allertidligst*, endvidere at trykfordelingen i nogle af ordene kan veksle mellem dobbelttryk, '-,-', og tryk på sidsteledet, '-,-'. Brink & Lund (1975: 533) forbinder sidsteledstryk '-,-' med brugen af ordet i elativ betydning, altså en sammenligningsfri høj grad: »Sammensætninger med 'aller-' har altid dobbelttryk, når superlativen bruges absolut, men ofte sidsteleds-tryk, når superlativen er elativ: 'Det var dog den aller'kæreste kjole!' 'Ja, den er den 'aller'kæreste, jeg har.' 'Med aller'største fornøjelse'. 'Han er den 'aller'største i klassen'« Jf. § 1.3 note 1.

7. Sammen- og særskrivning i RO og DDO

De her i artiklen omtalte forbindelser med ekspressive førsteled ses ofte skrevet i to ord, fx *død lækker*, *smadder ærgerligt* og *lorde vejr* – måske nok oftere end den øvrige fejlagtige særskrivning af sammensætninger med trykfordelingen hoved- og bitryk.

Men i retningsgivende ordbøger som RO og DDO har *død* og *smadder* ikke i forstærkende brug status af selvstændige ord, de figurerer i sammensætninger og til dels som førsteledslemmer *død-* og *smadder-*. Der er dog tilfælde hvor ekspressive førsteled har antaget en sådan status.

Om ortografering af forbindelser med »Forstærkende førsteled« hedder det i vejledningen i RO1 § 19.3 og i følgende retskrivningsordbøger først:

Forbindelser med forstærkende førsteled skrives som hovedregel i ét ord selvom de udtales med lige stærkt tryk på begge led:

allerbedst, *dødsensfarlig*, *dødtræt*, *hundekoldt*, *megastor*, *smadderærgerligt*, *snotforkølet*, *superlækkert*, *ærkereaktionær*

men dernæst også:

Enkelte forstærkende førsteled er dog tillige opført i selve Ret-skrivningsordbogen som selvstændige opslagsord og kan derfor også indgå i ordforbindelser der skrives i flere ord. Det gælder så-ledes *kæmpe* i betydningen ‘kæmpemæssig’, fx *en kæmpe social-demokratisk sejr*.

De førsteled der sigtes til i den sidste del af paragraffen, er foruden *kæmpe* også *skide* og *super* der også som noget nyt i ROI (i forhold til RO 1955) figurerer som opslagsord med ordklassebetegnelsen adjektiv. I DDO er yderligere *kanon* (og *kanont*), *pisse* samt *giga*, *mega* lemmatiserede som adjektiver (og adverbier).

Tegn på at der her er tale om selvstændige ord henført til ordklassen adjektiv, er bl.a. forekomst i forbindelser med ikke intensiverbart sub-stantiv som de i § 5 omtalte *kæmpe oplevelse*, *den pisse dommer* og *de skide mandfolk* (DDO *pisse*² og *skide*³) hvor hovedtryk på substantivet indikerer to selvstændige, ortografisk særskrevne ord. Andre eksempler er, fra DDO, *en kanon eventyrfilm*, *en giga dobbeltdækker* og *en mega pool*.

Men som RO's § 19.3 viser med eksemplet *en kæmpe socialdemokra-tisk sejr*, støttes bestemmelsen af *kæmpe* som adjektiv også af at det kan modificere en kompleks forbindelse adskilt fra selve den substantiviske kerne i denne: en [kæmpe [socialdemokratisk sejr]] og ikke en [[kæmpe socialdemokratisk] sejr]. DDO (*kæmpe*³) giver eksemplet *en kæmpe gam-meldavs isvaffel*.

Den leksikografiske fritstilling af typen *kæmpe* som adjektiv giver mulighed for ortografisk at angive fx særskrevet *kæmpe villa* ['kembø 'vila] med en anden ekspressiv valør end institutionaliseret *kæm-pevilla* ['kembøvila], og for at vise at en *kæmpe øgle* og en *kæmpe stjerne* med trykfordelingen '-'- er noget andet end en *kæmpeøgle* og en *kæmpestjerne* (jf. betydningsforklaringerne i DDO, og jf. SDU *kæmpe*^{III} hvor forskellen en *kæmpe hjort* ('-') versus en *kæmpehjort* ('-,) forklares med at der i det sidste tilfælde er tale om en etableret artsbetegnelse).

I forstærkende funktion har *kæmpe* og *skide* i DDO den underord-nede betegnelse »som adverbium« med betydningsangivelserne ‘meget; enormt’ og ‘i høj grad; enormt’ og eksempler som *kæmpe stor* og *skide sur* (*pisse* har ikke fået en tilsvarende beskrivelse). Ligeledes er *kanon*

med formen *kanont* og betydningen ‘i meget høj grad’ og eksemplet *kanont meget* registreret som adverbium.

8. Afsluttende bemærkninger

I beskrivelsen af ekspressive orddannelser med førsteled som *røv-* og *møg-* har vi taget udgangspunkt i trykforhold: to hovedtryk, i artiklen betegnet konventionaliseret emfatisk tryk. Der er tale om ord med graduerbart kerneled og hvor førsteledet har forstærkende værdi, det vil sige hovedsagelig adjektiver, fx *røvsyg*, kun i få tilfælde også substantiver og verber. Men dernæst er der også substantiviske og verbale dannelser som *møgvejr* hvor kerneledet ikke er graduerbart, og hvor førsteledet ikke kan siges at have forstærkende funktion i forhold til dette; disse har almindeligt sammensætningstryk, hoved- + bitryk, og bortset fra at de har pejorativ værdi, kan bestemmelsen som ekspressiver og afgrænsningen til andre determinative sammensætninger være mindre klar.

Der er forskellige bindinger på hvilke førsteled der kombineres med hvilke kerneled, og enkeltforekommende førsteledsforbindelser veksler med mere produktive. Bemærkelsesværdigt er det at førsteled med vulgære konnotationer, fx *skide-*, er frekvente i adjektiviske sammensætninger med både negative og positive betydninger, fx *skidesur* og *skidegod*.

Forbindelser som *røv + syg* og *smadder + heldig* kan med to hovedtryk opfattes som ordgrupper, men stødforhold (stødtab i *røv*) og grammatiske forhold godtgør at der er tale om ord: *røvsyg*, *smadderheldig*. Derimod er en forbindelse som *kæmpe + substantiv*, fx *is*, en ordgruppe når *is* udtales med hovedtryk (men med bitryk ét ord: *kæmpeis*). I RO er også *kæmpe* ligesom *skide* lemmatiseret som adjektiver, i DDO også *kanon* og *pisse*. Men endnu er et ekspressivt *røv* [bæw] (uden stød) ikke klassificeret som selvstændigt ord, og særskrevet *røv syg* er ikke en autoriseret skrivemåde så lidt som *møg vejr* er det.

Vi har i artiklen praktisk holdt os til et afgrænset datamateriale, det vi har fundet ved afsøgning af ordstoffet i DDO. I enkelte tilfælde har vi foretaget afstikkere til internettet for belæg. I en bredere sammenhæng ville det være interessant at kortlægge brugen af de her beskrevne ekspressive udtryk ved hjælp af større korpora og ved eksperimentale tilgange. Der er rigeligt at tage fat på inden for hele dette felt.

Appendiks 1

Sammen- og særskrivning i RO og DDO: *kæmpe* – *kanon* – *pisse* og *skide* – *hjertens* og *dødsens* – *super*, *giga* og *mega*

kæmpe

kæmpe er med i RO1 (1986) som adjektiv (2. *kæmpe*), i RO4 (2012) med tilføjelse af eksemplet *en kæmpe sejr* og henvisning til § 19.3. I kombination med adjektiv har ordbogen sammenskrevet *kæmpestor* og ellers kombineret med substantiv, bl.a. *kæmpeblæksprutte* og *kæmpestjerne* som antagelig har trykfordelingen '-,-' (jf. § 5).

I DDO er *kæmpe* (*kæmpe*³) adjektiv med betydningen 'meget stor; enorm' og eksempler som *kæmpe underskud* og *kæmpe succes* (som opslagsord *kæmpesucces* med trykfordelingen '-,-') og, adskilt fra kernen i ordforbindelsen, *en kæmpe gammeldivs isvaffel*, desuden adverbium med betydningen 'meget; enormt' og eksemplet *kæmpe stor*. Også her er sammenskrevet *kæmpestor* (både '-,-' og '-,-') ene eksempel på kombination med adjektiv som andetled.

ODS har substantivet *Kæmpe* og *Kæmpe-* (og *kæmpe-*) i sammensætninger, fx *Kæmpeanstrengelse*, *Kæmpeby* og *kæmpestor*, *kæmpestærk*, men ikke ordet i selvstændig adjektivisk eller adverbial brug.

kanon

I RO4 forekommer forstærkende *kanon-* kun i sammensatte ord: *kanonflot*, *kanonfuld* og *kanonvalg*.

I DDO er *kanon*³ adjektiv (med oplysningen kendt fra 1985) og ligesom *kæmpe* med fordeling på to betydninger, dels 1. 'overordentlig god, dygtig, dejlig eller på anden måde positiv' med citatet *en kanon eventyrfilm* og adverbialt *forsvaret stod kanont i anden halvleg*, dels 1.a som adverbium med betydningen 'i meget høj grad' og citatet *Jeg glæder mig kanont meget* (med den adverbialle endelse *-t*). I sammensætninger har ordbogen *kanon-* i bl.a. *kanonvalg* og *kanonflot* (henholdsvis med '-,-' og '-,-'). Som adjektiv kan *kanon* eventuelt ses som forkortelse af fx *kanongod* på samme måde som ældre *plakat* af *plakatfuld* (ODS II. *plakat*).

pisse og *skide*

pisse og *skide* (afledt af verberne *pisse* og *skide* eller substantiverne *pis* og *skid*) er også af nyere dato i funktionen som adjektiver (NOiD har noteret

belæg for *pisse* i forbindelse med substantiv fra 1963 og tilsvarende for *skide* fra 1959: *det pisse kontor* og *den skide Kasserer*).

RO4 har *pisse-* i sammensætningen *pissesur*. Men i DDO er *pisse* også registreret som adjektiv (*pisse*²) med betydningen ‘dårlig; elendig’ og med eksemplet *den pisse dommer*. I forbindelse med adjektiv har ordbogen kun *pisse-* som førsteled med betydningen ‘i meget høj grad; ualmindelig’, fx *pissedyr*, *pissefuld*, *pisseglad* og tilsvarende som opslagsord.

skide som adjektiv er derimod med fra RO1 (1986) med eksemplet *den skide enkrone* og ellers *skide-* med eksemplerne *skidebange*, *skidegod*, *skidesur* og opslagsordet *skidefuld*. I DDO er *skide*³ adjektiv med betydningen ‘som er dårlig eller elendig, eller som vækker vrede, irritation eller foragt’ og citatet *de skide mandfolk*, desuden adverbium med betydningen ‘i høj grad; enormt’ og eksempler som bl.a. *skide irriterende*, *skide sur* – med sammenskrivning fx *skidefed*, *skideglad*, *skidesur* og førsteledslemmaet *skide-* ‘i høj grad; meget; enormt’.

hjertens* og *dødsens

RO 1955 og følgende retskrivningsordbøger har *hjertens* som adjektiv (og adverbium), i RO 1955 med eksemplerne *hjertens gerne*, *hjertens glad*, *hjertens god*, men ordbogen har også de samme forbindelser som sammensatte opslagsord: *hjertensgerne*, *hjertensglad* og *hjertensgod*. I RO1 (1986) og RO4 er der kun de særskrevne eksempler, ikke fx *hjertensgerne*. Heller ikke DDO har de sammenskrevne ord som opslagsord (derimod *hjertens gerne* under *hjertens*).

En lidt anden behandling i retning mod sammenskrivning har forbindelser med adjektivet *dødsens*: I RO 1955 under *død*¹ med sammensætningseksemplet *dødsensangst*, i RO1 (1986) desuden med opslagsordene *dødsensalvorlig*, *dødsensfarlig*, *dødsenstrist* og i RO4 (foruden som adjektiv *dødsens* med eksemplet *du er dødsens!*) også *dødsens-* (med eksemplerne *dødsensalvorlig*, *dødsenskedsommelig*, *dødsenstrist*) og som opslagsord *dødsensfarlig* I ODS har *dødsens* selvstændig funktion som adverbium med betydningen med ‘i overordentlig høj grad’ og eksempler som *dødsens alvorlig* og *Dødsens stille*.

DDO har under *dødsens* bet. 2 ‘som (næsten) gælder liv eller død’ eksemplet *dødsens farlig*, men ellers som sammensatte opslagsord bl.a. *dødsensalvorlig* og også *dødsensfarlig*, alle med de forstærkende betydningsbetegnelser ‘meget’, ‘overordentlig meget’ og ‘særdeles’ og med trykfordelingen '-'-.

super, giga og mega

super er adjektiv i RO1 (1986), i RO4 med eksemplet *en super forestilling*. DDO har desuden som adjektiver *giga* og *mega* (kendt som sådanne fra 1995 og 1986).

super har i DDO betydningsforklaringen ‘usædvanlig god, smuk, interessant, fordelagtig el.lign.’, de to andre, *giga* og *mega*, har begge forklaringen ‘meget stor af omfang, kvalitet, gennemslagskraft el.lign.’ svarende til den i førsteledsartiklerne *giga-* og *mega-*: ‘af usædvanlig stort omfang, kvalitet, gennemslagskraft m.m.’.

Appendiks 2

Ekspressive førsteled i orddannelser med dobbelttryk i DDO

Registreringen af belæg i DDO for ekspressive orddannelser med dobbelttryk omfatter ordbogens opslagsord (enkeltord og førsteledslemmaer) såvel som eksempler under førsteledslemmaer med de i ordbogen anførte trykangivelser. Ud over ord med dobbelttryk er medtaget sammenlignelige ord med samme førsteled men med trykfordelingen ‘,-’.

Skrifttypen fed i materialeopstillingens første kolonne angiver at ledet er lemma i DDO. Dannelser med adjektiv som andetled er umarkerede. Substantiver, verber og adverbier har angivelserne sb., vb. og adv.; redupl. står for reduplikation, og simpleks for de tilfælde hvor et intensiverende førsteled også forekommer med samme betydning som selvstændigt ord.

For nogle ekspressiver har DDO både dobbelttryk og almindeligt sammensætningstryk, fx *døddrukken* [‘døð’dʁøgøn] eller [‘døð,dʁøgøn]. Vi har i registranten alene noteret ordene for dobbelttryk, de pågældende ord figurerer således ikke også i kolonne 3.

Udtalen er i DDO angivet med lydskrift og/eller stemme. I de tilfælde hvor der er uoverensstemmelse mellem de to former for udtaleangivelse, har vi fortrinsvis holdt os til lydskriften, ligesom vi også har forholdt os til og fulgt oplysningerne i førsteledsartiklerne.

	‘-’	‘,-’
abe-	<i>abeskøn</i>	
alen-	<i>alenlang</i>	

aller-	<i>aller-</i> '(bedst, størst osv.) af alle': <i>allerbage(r)st, allerbedst, allerbilligst, allerdejlignst, alledybest, alledyrest, alledårligst, allerfinest, allerforrest, allerfærrest, allerførst, allerhellignst, allerhelst, allerhøjst, allerinderst, allerkærest, allerlængst, allermest, allermindst, allernederst, allernærmest, allernyest, allersenest, allersmukkest, allerstærkest, allerstørst, allervigtigst, allerværst, allertidligst, alleryderst, allerældst, alleryngst, allerøverst; – adv. allerhøjst</i>	
beg-	<i>begsort</i>	
ben-	<i>benhård</i>	
billed-	<i>billedskøn</i>	
binde-	<i>bindegal</i>	
blik-	<i>blikstille</i>	
blod-	<i>blodrød</i>	
bom-	<i>bomstille, bomstærk</i>	
bombe-	<i>bombesikker</i>	
brand-	<i>brand-</i> bet. 1. 'i meget høj grad; meget, virkelig': <i>brandaktuel, branddygtig, brandgod, brandvarm, brandærgelig</i> ; bet. 1.a 'kraftig og ren – om visse farver': <i>brandgul, brandrød</i>	<i>brand-</i> bet. 2. 'meget god, voldsom, intens el.lign.': sb. <i>brandkamp, brandskat, brandskid, brandstorm</i> ; – vb. <i>brandskatte</i>
bulder-	<i>buldermørk; – sb. buldermørke</i>	vb. <i>bulderkoge</i>

bund-	<i>bund-</i> bet. 2. ‘helt igennem; meget’: <i>bundfattig, bundforkælet, bundhæderlig, bundirriteret, bundkorrupt, bundkriminell, bundnaiv, bundrådden, bundseriøs, bundsolid, bundulykkelig, bunduretfærdig</i>	<i>bundfrossen</i>
bælg-	<i>bælgmørk</i> ; – adv., redupl. <i>bælggravende</i>	
driv-	<i>drivvåd</i>	
drøn-	<i>drøn-</i> ‘i høj grad; meget’: <i>drønbillig, drøndyr, drøngod, drønhård, drønkedelig, drønsmart, drønspændende, drøntravl, drønvarm, drønsvær</i>	
dyb-	<i>dybbrun, dybsort</i>	<i>dybblå, dybfrossen, dyblilla, dybrød</i> ; – vb. <i>dybfryse</i>
dyng-	<i>dyngvåd</i>	
død-	<i>død-</i> ‘i høj grad; meget’: <i>dødbange, dødbillig, dødbleg, døddrukken, dødfarlig, dødforelsket, dødgod, dødhyyggelig, dødirriterende, dødked, dødkedelig, dødlækker, dødnervøs, dødsikker, dødsikæ, dødsikøn, dødsikart, dødsikændende, dødsikille, dødsikulten, dødsikvær, dødsiktidlig, dødsiktrist, dødsiktræt, dødsikærgerlig</i> ; – adv. <i>dødsikgerne</i> ; adv., redupl. <i>dødsikhamrende</i> ; vb. <i>dødsikede</i>	

døds-	<i>dødssyg</i> (bet. 1. 'så syg at der er fare for éns liv'), <i>dødssyg</i> (bet. 2. 'ualmindelig kedelig; uudholdelig')	
dødsens-	<i>dødsens-</i> 'overordentlig meget; i særdeleshed': <i>dødsensalvorlig</i> , <i>dødsensangst</i> , <i>dødsenskedsommelig</i> ; – simpleks <i>dødsens</i> bet. 2. 'som (næsten) gælder liv eller død': <i>dødsens alvor</i> , <i>dødsens farlig</i>	
edder-	<i>edder-</i> bet. 1. 'meget; i høj grad': <i>edderdyr</i> , <i>edderflot</i> , <i>eddergod</i> , <i>eddersmart</i> , <i>edderspændende</i> , <i>edderspændt</i> , <i>eddertosset</i> ; – bet. 2. 'bruges i forstærkende bandeord der understreger en personlig holdning, forsikring m.m.': adv. <i>edderbroderemig</i> , <i>edderbuk(ke)me</i> , <i>edderma(me)</i> , <i>eddermuk(ke)me</i>	
eddike-	<i>eddikesur</i> (bet. 2. 'meget gnaven')	
eje-	<i>ejegod</i>	
elle-	<i>ellevild</i>	
fise-	<i>fisefornem</i>	
fjer-	<i>fjerlet</i>	
fnug-	<i>fnuglet</i>	
gennem-	<i>gennem-</i> 'bruges for at udtrykke at en handling er særlig fuldstændig, grundig eller indgående, eller at en egenskab er til stede i fuldt omfang': <i>gennemkold</i> , <i>gennemmusikalsk</i> , <i>gennemsolid</i> , <i>gennemsund</i> , <i>gennemtør</i> , <i>gennemvarm</i> , <i>gennemvåd</i>	vb. fx <i>gennembage</i>

glo-	<i>glohed</i>	
gran-	<i>granvoksen</i>	
grav-	<i>gravalvorlig</i>	
gude-	<i>gudeskøn, gudesmuk</i>	
hammer-	<i>hammer-</i> ‘særdeles; i høj grad’: <i>hammerdyr, hammerfed, hammerflot, hammergod, hammersvær</i>	
herre-	<i>herre-</i> bet. 2. ‘meget; kolossalt’: <i>herredum, herrefed, herredyr, herreflot, herresjov, herrevigtig</i>	<i>herre-</i> bet. 3. ‘meget stor, hurtig, god m.m.’: sb. <i>herrebrandert, herrebøvs, herreliv, herreret, herresving</i>
himmel-	<i>himmelhenrykt, himmelhøj, himmelvid</i>	
hoved-	<i>hovedrig</i>	
hunde-	<i>hunde-</i> ‘kolossalt; meget – om noget ubehageligt’: <i>hundeanst, hundedyr, hundekold, hunderød, hundesulten, hundesvær, hundesyg; – vb. hundefryse</i>	<i>hunde-</i> bet. 3 ‘dårlig; ussel’: sb. <i>hundehul, hundevær, hundæde</i>
hyper-	<i>hyper-</i> bet. 2. ‘i meget høj grad; overdrevet’: <i>hyperfarlig, hyperintelligent, hypermoderne</i>	<i>hyperaktiv, hyperbevidst, hyperkorrekt, hypermobil, hyperrealistisk, hypersensitiv; – hyper-</i> bet. 1. ‘forhøjet; alt for kraftig’: sb. og vb. <i>hyperinflation, hyperventilere</i>

høne-	<i>hønefuld</i>	
hår-	<i>hårfin</i>	
ild-	<i>ildrød</i>	
is-	<i>iskold</i>	<i>isglat; – sb. iskulde</i>
jern-	<i>jernhård</i>	<i>sb. jernhelbred, jernvilje</i>
kanon-	<i>kanonflot, kanonfuld, kanongod, kanonhøj, kanonpopulær, kanonstor; – sb. kanonsejr, kanonsucces; simpleks kanon</i> ³ bet. 1. ‘overordentlig god, dygtig, dejlig eller på anden måde positiv’: <i>en kanon eventyrfilm</i> ; bet. 2. ‘i meget høj grad’: <i>jeg glæder mig kanont meget</i>	<i>sb. kanonform, kanonserv, kanontilbud, kanonvalg</i>
kerne-	<i>kernedansk, kernesund</i>	
kiste-	<i>kisteglad</i>	
klippe-	<i>klippefast</i>	
klokke-	<i>klokkeklar, klokkeren</i>	
knald-	<i>knald-</i> bet. 1. ‘meget; kolossalt’: <i>knalddygtig, knaldfræk, knaldgod, knaldhård</i> ; bet. 1.a ‘kraftig og ren – om farve’: <i>knaldblå, knaldgrøn, knaldgul, knaldrød, knaldsort</i>	
knas-	<i>knastør</i>	
knippel-	<i>knippelfin, knippelgod; – simpleks knippel² ‘meget god’</i>	
kniv-	<i>knivskarp</i>	
knokkel-	<i>knokkelstærk</i>	
knus-	<i>knuselske</i>	
kobber-	<i>kobberrød</i>	

kok-	<i>kokrød</i>	
kraft-	adv. <i>kraftedeme, kraftstejleme</i>	sb. <i>kraftidiot</i>
krid-	<i>kridhvid</i>	
krop-	<i>kropumulig</i>	
krystal-	<i>krystalklar</i> (bet. 1.a 'let at forstå og ikke til at tage fejl af')	
ku(g)le-	<i>ku(g)leskør</i>	
kul-	<i>kulsort</i> ; – adv., redupl.: <i>kulravende</i>	
kæmpe-	<i>kæmpestor</i> ; – simpleks <i>kæmpe</i> ³ bet. 1. 'meget stor; enorm': fx <i>kæmpe overraskelse, kæmpe udfordring, kæmpe succes</i> ; bet. 1.a 'meget; enormt': <i>kæmpe spændende, kæmpe stor</i>	sb. <i>kæmpeansvar, kæmpearbejde, kæmpearrangement, kæmpeerstatning, kæmpefavorit, kæmpefest, kæmpeforbrug, kæmpefugl, kæmpehit, kæmpeidiot, kæmpeknus, kæmpeplanet, kæmpesucces, kæmpetalent, kæmpetræ, kæmpevilla</i>
lamme-	<i>lammefrom</i>	
laske-	<i>laskefed</i>	
lig-	<i>ligbleg</i>	
lud-	<i>luddoven, ludfattig, ludkedelig</i>	
lyn-	<i>lyn-</i> bet. 2. 'kolossalt; meget': <i>lynhurtig, lynrap, lynsnar</i>	<i>lyn-</i> bet. 1. 'meget hurtig eller kortvarig': sb. fx <i>lyntempo, lynkrig, lynkursus, lynskud, lynvisit</i>

mega-	<i>mega-</i> bet. 2. 'af usædvanlig stort omfang, kvalitet, gennemslagskraft m.m.': <i>megabillig, megadyr, megafed, megagod, megarig, megastor</i> ; – simpleks <i>mega</i> 'meget stor af omfang, kvalitet, gennemslagskraft el.lign.': <i>mega pool</i> og <i>mega mange penge</i>	sb. <i>megabrandert, megahit, megastjerne, megasucces</i>
muse-	<i>musestille</i>	
myre-	<i>myreflittig</i>	
møg-	<i>møg-</i> bet. 2. 'i høj grad; meget': <i>møgbeskidt, møgforkælet, møgheldig, møgirriterende, møgsur, møgærgerlig</i>	sb. <i>møgdyr, møgfisse, møghund, møgekælling, møglud(d)er, møgso, møgspand, møgsvin, møgunge, møgvej</i>
over-	bet. 3. 'i meget høj grad': <i>overlækker, overmeget, oversmart</i> ; – adv. <i>overfedt, overmåde</i>	
pave-	<i>pavestolt</i>	
pil-	<i>pilrådden, pilskaldet, pilskæv</i>	
pine-	adv. <i>pinedød</i>	
pisse-	<i>pisse-</i> 'i meget høj grad; ualmindelig': <i>pissedyr, pissetårlig, pissefuld, pisseligelad, pissegod, pissesur</i> ; – adv., redupl. <i>pissehamrende</i> ; udråbsord <i>pisselort</i> ; simpleks <i>pisse</i> ² 'dårlig; elendig': <i>den pisse dommer</i>	sb. <i>pisselort</i>

piv-	<i>piv-</i> ‘i meget høj grad’: <i>pivdyr, pivgod, pivgrim, pivstiv, pivstolt, pivfalsk, pivfræk, pivringe, pivåben</i> ; – adv., redupl. <i>pivhamrende</i>	sb. <i>pivskid</i>
pjask-	<i>pjaskvåd</i> ; – vb. <i>pjaskregne</i>	
pladder-	<i>pladdersentimental, pladdervåd</i>	sb. <i>pladderhumanisme, pladderhumanist</i>
plakat-	<i>plakatfuld</i>	
plask-	<i>plaskvåd</i>	
pløk-	<i>pløk-</i> ‘fuldstændig’: <i>pløkumulig, pløkåndssvag</i>	
prop-	<i>propfuld, propfyldt, propmæt</i>	
pur-	<i>purung</i>	
pære-	‘helt og holdent; meget.’ <i>pærealmindelig, pæredansk, pærelet, pærenem</i>	sb. <i>pæreskude, pærevælling</i>
rad-	<i>radmager</i>	
rav-	<i>ravjysk</i> ; – adv. <i>ravruskende</i>	
ravn(e)-	<i>ravn(e)sort</i>	
riv-	adv., redupl.: <i>rivravruskende</i>	
rive-	<i>rivegal</i>	
ræve-	<i>rævedyr, ræverød, rævestolt</i>	sb. fx <i>rævekage, rævepels, rævepis, rævesmil, rævestreg</i>
røv-	<i>røv-</i> bet. 1. ‘særdeles; i høj grad’: <i>røvbilig, røvfattig, røvirriterende, røvkedelig, røvsyg, røvtrist, røvtræt</i>	sb. <i>røvbanan, røvhul</i> (bet. 2. ‘bruges som groft skældsord til eller om en person’), <i>røvtur</i> ; vb. <i>røvrende</i>

rå-	<i>rå-</i> bet. 1. 'kolossalt; meget': <i>råflot, rålækker, råsulten</i> ; – adv. <i>rågodt</i>	<i>råhvid, råkold</i>
sjask-	<i>sjaskvåd</i>	sb. <i>sjaskregn</i>
sjæle-	<i>sjæleglad</i>	
skide-	<i>skide-</i> 'i høj grad; meget; enormt': <i>skidebange,</i> <i>skidedygtig, skidefed, skideflot,</i> <i>skidefræk, skidefuld, skideglad,</i> <i>skidehyggelig, skideirriterende,</i> <i>skideligeglad, skidegod,</i> <i>skidelækker, skideskæg,</i> <i>skidesmart, skidesur, skidesvær,</i> <i>skidesød</i> ; – simpleks <i>skide</i> ³ bet. 1. 'som er dårlig eller elendig, eller som vækker vrede, irritation eller foragt': <i>de skide</i> <i>mandfolk</i> ; bet. 1.a 'i høj grad; enormt': <i>skide bange, skide</i> <i>godt, skide irriterende, skide</i> <i>ondt, skide skægt, skide sur,</i> <i>skide sød</i>	sb. <i>skideballe,</i> <i>skidespræller</i>
skogger-	vb. <i>skoggerle</i>	sb. <i>skoggerlatter</i>
skold-	<i>skoldhed</i>	
skrald-	vb. <i>skraldgrine</i> ; sb. <i>skraldlatter</i>	
skrig-	<i>skriggrøn, skriggul</i>	
skrup-	<i>skrup-</i> 'i høj grad; meget': <i>skrupforelsket, skrupforkert,</i> <i>skrupliderlig, skrupskør,</i> <i>skrupsulten, skruptosset</i> ; – vb. <i>skrupgrine, skrupkede</i>	
sky-	<i>skyhøj</i>	
skyl-	<i>skylregne</i>	sb. <i>skylregn</i>

skæppe-	<i>skæppeskøn</i>	
smadder-	<i>smadder-</i> ‘særdeles; i høj grad’: <i>smadderbange, smadderflot, smaddergod, smadderheldig, smadderhyggelig, smadderked, smadderkedelig, smaddersjov, smadderskæg, smaddersur, smaddersød, smadderærgerlig;</i> – adv. <i>smaddergerne</i>	sb. <i>smadderkasse</i> (/ <i>smadrekasse</i>)
smask-	<i>smask-</i> ‘meget; kolossalt’: <i>smaskforelsket, smaskforkert, smaskfornærmet, smaskfuld, smaskvåd</i>	
smæk-	<i>smæk-</i> ‘i høj grad; meget’: <i>smækfed, smækforelsket, smækfornærmet, smækfuld, smækfyldt</i>	
smæld-	<i>smældfed</i>	
sne-	<i>snehvid</i> (bet. 1. ‘hvid som nyfalden sne; skinnende hvid’)	
snork-	vb. <i>snorkboble, snorksove</i>	
snot-	<i>snot-</i> bet. 1. ‘i høj grad; meget’: <i>snotdum, snotheldig, snotforkælet, snotforkølet, snotforvirret</i>	<i>snot-</i> bet. 2. ‘stærkt irriterende; foragtelig’: sb. <i>snotabe, snothas, snothvalp, snotmide, snotnæse, snotrøv, snotunge</i>
snyde-	<i>snyde-</i> bet. 1. ‘i høj grad; meget, enormt’: <i>snydedum, snydeforelsket, snydefornærmet, snydefuld, snydeheldig</i>	
sole-	<i>soleklar</i>	

spejl-	<i>spejlglat</i>	<i>spejlblank</i>
spil-	<i>spillevende, spilvågen; – vb. spilkoge</i>	
splinter-	<i>splinterny</i>	
splitter-	<i>splittergal, splitternøgen, splittertosset; – adv., redupl. splitterravende</i>	
sprit-	<i>spritny</i>	
spræl-	<i>sprællevende</i>	
spræng-	<i>sprængfyldt, sprænglærd</i>	
stang-	<i>stang-</i> bet. 1. 'kolossalt; meget': <i>stangbacardi, stangberuset, stangliderlig, stangsmart, stangstiv, stangulækker, stangvissen</i>	
star-	<i>starblind</i>	
steg-	<i>steghed</i>	
sten-	<i>stendød, stenhård, stenrig, stensikker</i>	
stik-	<i>stiktosset; – adv., redupl.: stikhamrende</i>	
stjerne-	<i>stjernegal, stjernetosset</i>	
stok-	<i>stokdøv, stokkonservativ, stokreaktionær</i>	
stop-	<i>stopfuld, stopfyldt, stopmæt</i>	
styrt-	<i>vb. styrtregne</i>	<i>sb. styrtregn</i>
stål-	<i>stålhård</i>	

super-	<i>super-</i> bet. 3. ‘i meget høj grad; overdrevet’: <i>superaktuel, superbillig, superblød, superdejlig, superdygtig, supereffektiv, superfeminin, superfin, superflot, superfølsom, supergod, superhurtig, superkort, superlet, superlækker, supermoderne, superoptimistisk, superpopulær, supersexet, superskøn, supertidlig</i> ; – simpleks <i>super</i> ² ‘usædvanlig god, smuk, interessant, fordelagtig el.lign.’: <i>et super forhold, det er super</i>	<i>super-</i> bet. 2. ‘af (usædvanlig) stor størrelse eller gennemslagskraft; som tilhører eliten inden for et bestemt felt’): sb. fx <i>superhelt, supergruppe, superskurk, superstjerne</i>
svine-	<i>svinedyr, svineheldig</i> ; – sb. <i>svineheld</i>	sb. <i>svinehund, svinemikkel, svinesti, svinestreg</i>
tomme-	<i>tommetyk</i>	
top-	<i>top-</i> bet. 3. ‘i høj eller højest mulige grad’: <i>topfyldt, tophemmelig, topmoderne, topsikret</i>	bet. 2. ‘som udgør eller vedrører det største eller højest mulige’: sb. fx <i>topfart, topform, tophastighed, toppris, topstilling</i>
torske-	<i>torskedum</i>	
tud-	vb. <i>tudbrøle</i>	
tude-	<i>tudegrim</i>	
tæske-	<i>tæske-</i> ‘meget; kolossalt’: <i>tæskebillig, tæskedyr, tæskeflot, tæskeheldig, tæskeskold, tæskelækker, tæskestiv</i> ; – adv. <i>tæsketravlt</i>	

tårn-	<i>tårnhøj</i>	
ultra-	ultra- bet. 2. 'af usædvanlig stort omfang; i usædvanlig høj grad': <i>ultrabillig, ultrakonservativ, ultrakort, ultralav, ultralet, ultramoderne, ultraortodoks, ultratynd</i>	<i>ultraliberal</i>
under-	<i>underskøn</i>	
ur-	ur- bet. 2. 'bruges forstærkende, fx for at angive at noget er særlig typisk eller overdrevet': <i>urgammel, urkomisk</i>	
vidt-	<i>vidtberejst, vidtberømt, vidtforgrenet, vid(t)åben; – simpleks vidt bet. 2. 'i høj grad; meget': vidt forskellige</i>	<i>vidtfavnende, vidtgående, vidtrækkende, vidtskuende, vidtstrakt</i>
vild-	<i>vildfremmed</i>	
vind-	<i>vindskæv</i>	
æld-	<i>ældgammel</i>	
ærke-	ærke- bet. 2. 'bruges forstærkende: i høj grad': <i>ærkedansk, ærkedum; – sb. ærkekøbenhavnner</i>	<i>ærkenational; – sb. ærkefjende, ærkekommunist, ærkerival, ærkeskurk</i>
æske-	<i>æskestiv</i>	
øs-	vb. <i>øsregne</i>	sb. <i>øsregn</i>
åle-	<i>åleglat, åleslank</i>	

Litteratur

- Andersen, Poul: Dansk Fonetik. I: Louis Hjelmslev & Poul Andersen: *Fonetik*. København 1954. [= Kapitel XIV-XV af *Nordisk Lærebog for Talepædagoger*, s. 308-354].
- Basbøll, Hans: *The Phonology of Danish*. Oxford 2005.
- Becker-Christensen, Christian: Sammensatte ord skrives i ét ord. I: Henrik Jørgensen & Peter Stray Jørgensen (red.): *På godt dansk. Festskrift til Henrik Galberg Jacobsen i anledning af hans 60-års fødselsdag 4. februar 2004*, s. 37-46. København 2004.
- Bergenholtz, Henning, Ilse Cantell, Ruth Vatvedt Fjeld, Dag Gundersen, Jón Hilmar Jónsson & Bo Svensén: *Nordisk leksikografisk ordbok*. Oslo 1997.
- Brink, Lars & Jørn Lund: *Dansk Rigsmål. Lydudviklingen siden 1840 med særligt henblik på sociolekterne i København 1-2*. København 1975.
- DDO = *Den Danske Ordbog*. Udg. af Det Danske Sprog- og Litteraturselskab. København 2003-2005. Online (fra 2009, løbende opdateret): ordnet.dk/ddo. [benyttet 2022-2023].
- Grønnum, Nina: *Fonetik og Fonologi – Almen og dansk*. København 2005.
- Hansen, Erik: *Magister Stygotii betænkning over det danske sprog*. København 1973.
- Hansen, Aage: *Moderne Dansk I-III*. København 1967.
- Jarvad, Pia: Abeskøn, adj. I: Inger Ejkskjær, Bente Holmberg, Bent Jørgensen & Inge Lise Pedersen (red.): *80 Ord til Christian Lisse 12. januar 1992*, s. 7-8. Udg. af Selskab for Nordisk Filologi. København 1992.
- Jarvad, Pia: *Nye ord – hvorfor og hvordan?* København 1995.
- Jarvad, Pia: *Nye Ord. Ordbog over nye ord i dansk 1955-1998*. København 1999. [Også inkluderet i *NOiD*, Dansk Sprognævn, dsn.dk/ordboeger/nye-ord-i-dansk].
- Jespersen, Otto: *Fonetik. En systematisk Fremstilling af Læren om Sproglyd*. København 1897-1899.
- Klara, Ludmila: *Ist steinreich auch steinreich? Adjektivische Steigerungskomposita des Gegenwartsdeutschen und ihre Akzentuierung*. Inaugural-Dissertation. Ludwig-Maximilians-Universität München 2009.
- Kluge, Friedrich: *Etymologisches Wörterbuch der deutschen Sprache*, 23. erweiterte Auflage. Bearbeitet von Elmar Seebold. Berlin/New York 1995.
- Metzler Lexikon Sprache*. Herausgegeben von Helmut Glück. Stuttgart/Weimar 1993. 5. Auflage herausgegeben von Helmut Glück & Michael Rödel. Stuttgart/Weimar 2016.
- NOiD = Dansk Sprognævn: *Nye ord i dansk*. dsn.dk/ordboeger/nye-ord-i-dansk.
- ODS = *Ordbog over det danske Sprog*. Udg. af Det Danske Sprog- og Litteraturselskab. København 1918-1956.
- ODS-S = *Ordbog over det danske Sprog. Supplement*. København 1992-2005 [inkorporeret i den digitaliserede udgave af ODS, ordnet.dk].
- RO 1955 = *Retskrivningsordbog*. Udg. af Dansk Sprognævn. København 1955.
- RO1 = Dansk Sprognævn: *Retskrivningsordbogen*. København 1986.
- RO4 = Dansk Sprognævn: *Retskrivningsordbogen*, 4. udg. København 2012.

- Sachs, Emmy: On *steinalt*, *stock-still*, and Similar Formations. I: *Journal of English and Germanic Philology* 62, s. 581-597. 1963.
- SDU = Lars Brink, Jørn Lund, Steffen Heger & J. Normann Jørgensen: *Den Store Danske Udtaleordbog*. København 1991.
- Stopyra, Janusz: Verstärkungen im Dänischen – im Vergleich mit den deutschen. I: *Folia Scandinavica Posnaniensia* 3, s. 295-310. 1996.
- Stopyra, Janusz: *Die Verstärkungen im Bereich der nominalen Wortbildungskonstruktionen im Deutschen und Dänischen*. Germanica Wratislaviensia CXX. Wrocław 1998.
- Öresunds Översättningsbyrå: *Danske unges kreative sprogbrug og dannelse af nye ord*. 2007. Online: https://www.dansk-og-svensk.dk/danskt_lexikon2/Ungdomssprak/danske_unges_sprogbrug_og_orddannelse.htm.

Citater fra internettet

I titlen:

det her røvsyge møgvej (20.2.2020): <https://m.facebook.com/meltdesignstudio/photos/> [...]

I § 1.5.:

plumrædden (11.2.2011): <https://www.berlingske.dk/oekonomi/fitness-world-stavner-maler-for-bagvaskelse>

snoskedum (22.6.2020): <http://www.debatten.net/forum/viewtopic.php?t=193&start=22620>

hestedum (22.9.2011): <https://jyllands-posten.dk/kultur/article4578124>

lortesur (13.2.2009): <https://www.bodybuilding.dk/gaxe-s-log-t19275-180.html>

monsterlækker (14.10.2013): <http://klidmoster.dk/2013/10/vil-du-stemme-pa-min-lkre-kage.html>

I § 3.3.:

totalt dødræt (19.5.2020): <https://slyngebarn.dk/forum/showthread> [...]

absolut lynhurtig (27.5.2022): <https://dk.trustpilot.com/review/www.legehimlen.dk> [...]

der findes ikke noget mere dødsygt end at sidde på en kondicykel (10.6.2007): <https://jyllands-posten.dk/bolig/> [...]

det mest dødsyge vejr, man kan opdrive på kloden (21.11.2021): <https://ekstrabladet.dk/sport/kommentarer/stigtoefting/toeffe-han-maa-have-drukket-af-natpotten/> [...]

det mest røvedelige, jeg nogensinde har lavet (9.7.2018): <https://nordjyske.dk/nyheder/boldt-indtager-en-gavl-i-aars/> [...]

I § 3.4.:

pisse-lorte sur (19.2.2020): <https://ekstrabladet.dk/underholdning/dkkendte/ra-sende-sofie-linde-jeg-er-saa-traet-af-det/8009743>

skidehamrende (25.10.2022): <https://www.altinget.dk/artikel/enhedslistens-enlige-kriger-takker-af>

den mest sjaske-pjaske-dryppende-drivende våde mandag (4.11.2019): [https://www.facebook.com/flittigliseesbjerg/photos/det-er-den-mest-sjaske-pjaske-dryppende-drivende \[...\]](https://www.facebook.com/flittigliseesbjerg/photos/det-er-den-mest-sjaske-pjaske-dryppende-drivende-...)

I § 4.1.:

svinelækker (3.2.2022): [https://nordjyske.dk/nyheder/nordjylland/anmeldelse-madanmeldelse-hotel-thinggaard/ \[...\]](https://nordjyske.dk/nyheder/nordjylland/anmeldelse-madanmeldelse-hotel-thinggaard/)

svinedumt (30.7.2019): [https://viborg-folkeblad.dk/artikel/ \[...\]](https://viborg-folkeblad.dk/artikel/)

stjernelækker (10.3.2010): <https://www.viunge.dk/krop-sind/helbred-balance/faa-en-stjernelaekker-hud>

I § 4.2.:

lortelækker (27.1.2018): [https://ekstrabladet.dk/sex_og_samliv/ \[...\]](https://ekstrabladet.dk/sex_og_samliv/)

møggod (1.4.2023): [https://www.thymors.dk/om-thy-mors/nyheder/ \[...\]](https://www.thymors.dk/om-thy-mors/nyheder/)

I § 4.3.:

smaddercool (2023): [https://www.br.dk/produkter/lego-jurassic-world-triceratops-pickup-baghold- \[...\]](https://www.br.dk/produkter/lego-jurassic-world-triceratops-pickup-baghold-...)

skidenice (29.5.2012): [https://dk.trustpilot.com/review/stigp.net \[...\]](https://dk.trustpilot.com/review/stigp.net)

I § 5.:

sådan en lille pisseunge (29.1.2021): [https://m.facebook.com/politikenfoto/photos/ \[...\]](https://m.facebook.com/politikenfoto/photos/)